

EVROPSKA KOMISIJA

Bruselj, 6.7.2011
COM(2011) 414 konč.

POROČILO KOMISIJE SVETU IN EVROPSKEMU PARLAMENTU

**Letno poročilo 2011 o razvojni politiki in politiki zunanje pomoči Evropske unije ter
njunem izvajanju v letu 2010**

{SEC(2011) 880 konč.}

Težavno okolje

Leta 2010 je svet začel rahlo okrevati po finančni in gospodarski krizi v letih 2008–2009. Napredek je bil neenakomeren in neenoten. Razvita gospodarstva, kot so Združene države Amerike, Japonska in Evropska unija, so dosegla skromno rast. Države v gospodarskem vzponu na čelu s Kitajsko, Indijo, Rusijo in Brazilijo so dosegle nekoliko večji napredek. Kriza je najbolj prizadela države v razvoju, zlasti tiste z nizkimi dohodki, saj niso imele zadostnih možnosti za širitev gospodarstva. Nekatere od njih so bile tudi med prvimi, ki jih je v preteklem letu prizadel novi val rasti cen blaga, energije in hrane na svetovnem trgu. Niso bile sposobne ustvariti ali izkoristiti novih gospodarskih možnosti ne doma ne v tujini. Sočasno se je svetovno prebivalstvo povečalo za 79,3 milijona ljudi, najbolj v državah v razvoju. Možnost, da bi se dosegli razvojni cilji tisočletja do dogovorjenega roka leta 2015, je vedno manjša.

Posledično sta se v revnih državah povečali stopnji nezaposlenosti in revščine, kar je v letih 2009–2010 prizadelo še dodatnih 120–150 milijonov ljudi. Zlasti so bili prizadeti mladi, zaradi česar so se začeli pojavljati družbene napetosti in migracijski pritisk. Večina vlad v državah v razvoju ni imela zadostnih sredstev za izvajanje proticikličnih politik. Zato so morali proračunski primanjkljaj zmanjševati z zmanjševanjem odhodkov. To je negativno vplivalo na socialne, zdravstvene in izobraževalne programe ter še povečalo razkorak med bogatimi in revnimi. Dohodkovna neenakost se je povečala tako v razvitih državah kot v državah v razvoju.

Takšno je bilo ozadje, na podlagi katerega je EU leta 2010 sprejela ukrepe, s katerimi so želeli zagotoviti več pomoči in boljšo pomoč, ki bi bila posredovana hitreje in učinkoviteje. Stalnica razvojne pomoči EU v preteklem letu je bilo tudi zagotavljanje čim večje podpore pri svetovnih in lokalnih prizadevanjih za doseganje razvojnih ciljev tisočletja. Tako so želeli preprečiti nadaljnje nazadovanje zaradi krize in utrditi dotedanje dosežke. EU je imela pomembno vlogo na vrhu ZN o izvajanju razvojnih ciljev tisočletja v septembru, na katerem so se strinjali, da je treba podvojiti vsa prizadevanja za doseganje razvojnih ciljev tisočletja do leta 2015.

Doseganje razvojnih ciljev tisočletja

To je bil leta 2010 največji dogodek glede doseganja razvojnih ciljev tisočletja. EU je pri pripravi in na samem vrhu imela pomembno vlogo. Svojo predanost podpori svetovnim prizadevanjem je potrdila s posebno pobudo, s katero je na zasedanju namenila eno milijardo EUR za krepitev pomoči partnerjem v afriških, karibskih in pacifiških državah pri doseganju razvojnih ciljev tisočletja, zlasti tistih, ki se do zdaj najslabše uresničujejo.

EU je zavezana ohranjanju podpore za politike uresničevanja razvojnih ciljev tisočletja tudi v obdobju, ko je pomoč EU izpostavljena pritisku, saj vlade zmanjšujejo svoje stroške za zniževanje lastnih proračunskih primanjkljajev.

Napredek pri osmih razvojnih ciljeh tisočletja je zelo različen. Dober napredek je bil na primer dosežen pri zagotavljanju univerzalne osnovnošolske izobrazbe (razvojni cilj tisočletja 2) in oskrbi z vodo (razvojni cilj tisočletja 7). Vendar še vedno 1,4 milijarde ljudi živi v skrajni revščini in več razvojnih ciljev tisočletja se zelo slabo uresničuje. Več pozornosti je treba nameniti zdravju mater (razvojni cilj tisočletja 5) in zagotavljanju ustreznih sanitarnih

pogojev (del razvojnega cilja tisočletja 7). Podsaharska Afrika je zaostala pri uresničevanju večine razvojnih ciljev tisočletja.

Evropska komisija je aprila 2010 izdala vrsto konkretnih predlogov za ukrepe EU, s katerimi bi pomagali državam v razvoju pri pravočasnem uresničevanju njihovih razvojnih ciljev tisočletja. Delovni načrt z 12 točkami daje prednost državam, v katerih se razvojni cilji tisočletja najslabše dosegajo, vključno z državami, v katerih se pojavljajo notranji konflikti ali ki so v drugačnem nestabilnem položaju. Načrtu je bilo priloženih pet delovnih dokumentov, v katerih so bile izmenoma predstavljene analize napredka pri doseganju razvojnih ciljev tisočletja, financiranja razvoja, učinkovitosti pomoči, pomoči pri trgovanju in skladnosti politik. Drugi prispevki Komisije o zanesljivi preskrbi s hrano, svetovnem zdravju, davku za razvoj, izobraževanju in doseganju enakopravnosti med spoloma so bili navedeni v dokumentih o stališčih Komisije za vrh ZN o pregledu izvajanja razvojnih ciljev tisočletja.

V končnem dokumentu so se udeleženci vrha zavezali, da bodo podvojili svoja prizadevanja za doseganje razvojnih ciljev tisočletja do postavljenega roka leta 2015. Nove obveznosti so sprejele razvite države in države v razvoju, kar je procesu doseganja razvojnih ciljev tisočletja dalo nov zagon. Zelo obetavno se je pokazalo spodbujanje držav v razvoju, da namenijo več domačih prihodkov financiranju lastnega razvoja, na primer s povečevanjem zmogljivosti za izboljšanje pobiranja davčnih prihodkov v skladu z načeli dobrega upravljanja na davčnem področju. V tem smislu je aprila 2010 Komisija sprejela sporočilo¹ za okrepitev povezave med davčnimi in razvojnimi politikami ter za izboljšanje dobrega upravljanja na davčnem področju (preglednost, izmenjava informacij in poštena davčna konkurenca). Deluje pri oblikovanju partnerstva s forumom afriškega davčnega upravljanja. EU je zavezana tudi podpiranju širjenja zasebnega sektorja v državah v razvoju.

Učinkovitejše sodelovanje

Lizbonska pogodba od EU zahteva, da pri oblikovanju vseh svojih politik upošteva cilje razvojnega sodelovanja. Komisija je aprila sprejela delovni načrt o usklajenosti politik za razvoj za obdobje 2010–2013². Cilj je podrobneje opredeliti skladnost med razvojno pomočjo in drugimi zadevnimi področji politike EU ob upoštevanju zunanjih odnosov, kot so trgovina, davki in finance, zanesljiva preskrba s hrano, podnebne spremembe, migracije in varnost.

Evropska komisija je sprejela več pobud za izboljšanje svoje razvojne politike. Med njimi so javna posvetovanja o vlogi pomoči EU pri podpiranju vključujoče rasti in trajnostnega razvoja (glej okvir) ter vlogi zunanjih finančnih instrumentov EU. Ta posvetovanja so potekala s ciljem zbiranja zamisli in mnenj o raznolikosti zadev, kot so dodana vrednost finančnih posredovanj EU na nekaterih področjih, možnosti za nove oblike mehanizmov za sodelovanje in izvedbenih mehanizmov s partnerskimi državami ter tudi učinkovitost, vpliv in prepoznavnost zunanje pomoči EU.

Prihodnost razvojne politike EU

Komisija je novembra 2010 z objavo zelene knjige „Razvojna politika EU v podporo vključujoči rasti in trajnostnemu razvoju“³ začela javno razpravo. Zelena knjiga je

¹ COM(2010)163 konč. z dne 21. aprila 2010.

² SEC(2010) 421 konč. z dne 21. aprila 2010.

³ COM(2010) 629 konč.

predstavljala možnosti, s katerimi bi razvojna politika EU postala spodbujevalec za oblikovanje lastnih zmogljivosti držav v razvoju, za zagotavljanje vključujoče in trajnostne rasti ter aktiviranje njihovih lastnih gospodarskih, naravnih in človeških virov v podporo strategijam za zmanjševanje revščine. Preučevali so mogoč razvoj partnerstva za vključevalno rast, v katerem bi sodelovali javni in zasebni sektorji, politike na področju podnebnih sprememb, energetike in okolja, ki naj bi predstavljale gibalno trajnostnega razvoja, ter vlogo kmetijstva in biološke raznovrstnosti pri doseganju varne prehrane s hrano in spodbujanju rasti.

Rezultati posvetovanja bodo naknadno vključeni v predloge za oblikovanje politik Komisije leta 2011, vključno s tistimi za modernizacijo evropske razvojne politike.

Komisija je tudi začela javno posvetovanje o uporabi proračunskih sredstev za izvajanje pomoči EU⁴. Njegov cilj je bil pridobiti izkušnje iz več kot desetletnega zagotavljanja proračunske podpore ter stališča in dokaze o priložnostih, ki jih takšno orodje ponuja, ter načinah za izboljšanje kakovosti, najboljše vrednosti v denarju in učinku.

Pri proračunski podpori se sredstva pomoči prenesejo v državno zakladnico države prejemnice, če ta izpolnjuje dogovorjene pogoje za plačilo. Leta 2010 je proračunska podpora predstavljala 24 % (1,8 milijarde EUR) vseh obveznosti iz proračuna EU in ERS. Sredstva se zagotavljajo kot splošna proračunska podpora, s katero EU podpira izvajanje nacionalne razvojne strategije, ali kot proračunska podpora posameznim sektorjem, pri čemer EU podpira partnerice v določenem sektorju.

Razvija se tudi področje kombiniranja subvencij in posojil pri financiranju razvojne pomoči, ki bi vključevala več financiranja s posojili, zlasti Evropske investicijske banke. Ob upoštevanju pomanjkanja sredstev za subvencije v današnjem času lahko ti mešani mehanizmi koristijo tako prejemnikom kot donatorjem pri doseganju lažjega dostopa do finančnih sredstev z visokim učinkom finančnega vzvoda. Primer tega je inovativni mešani instrument, ki je bil izveden pri energetskih napravah. Zdaj je na voljo 40 milijonov EUR, ki bi se naj združili s financiranjem držav članic in EIB, za sofinanciranje srednje velikih projektov, s katerimi želijo izboljšati dostop do storitev za trajnostno energijo v državah AKP. Komisija načrtuje nadaljnjo širitev inovativnega financiranja pri zunanjih ukrepih za optimizacijo finančnih in političnih učinkov finančnega vzvoda proračunskih sredstev EU, tako da bi pritegnila tudi druge javne in zasebne finančne institucije.

Učinkovita pomoč je bistveno orodje za doseganje razvojnih ciljev tisočletja. Vsak evro, namenjen razvoju, mora biti uporabljen učinkovito in uspešno. EU je zavezana povečevanju učinkovitosti svoje pomoči.

Na zunanjem področju Komisija usklajuje stališča EU glede učinkovitosti pomoči na različnih ravneh, vključno v OECD, ZN, G8 in G20. To delo bo pomembno pri nadaljnjih pripravah za četrti forum ZN na visoki ravni o učinkovitosti pomoči v Busanu v Južni Koreji, ki bo potekal ob koncu novembra 2011.

V OECD je Komisija leta 2010 sodelovala delovni skupini odbora za razvojno pomoč (DAC) za učinkovitost pomoči, v kateri so želeli razviti najboljše prakse in usklajenost politik med donatorskimi državami. Prispevki Komisije so bili namenjeni predvsem izboljševanju

⁴ COM(2010) 586 konč. z dne 19. oktobra 2010.

operativne učinkovitosti pri uporabi državnih sistemov, delitvi dela, večji preglednosti državne pomoči in odgovornosti ter boljšemu tehničnemu sodelovanju.

Komisija je skupaj s 27 državami članicami začela izvajati operativni okvir o učinkovitosti pomoči, o katerem so se dogovorili leta 2009 in ki vsebuje veliko zavez za krepitev izvajanja načel o učinkovitosti pomoči. Med drugim ta daje poseben poudarek delitvi dela med donatorji za zmanjševanje razdrobljenosti pomoči. Komisija pripravlja predlog za uskladitev programskih ciklov na ravni EU in partnerskih držav na podlagi strategij partnerskih držav in njihovih programskih ciklov.

Delitev dela se lahko izboljša tudi tako, da Komisija pooblasti državo članico ali obratno za izvedbo določenega projekta, če je ta primernejša za njegovo izvedbo.

Komisija je predlagala tudi deset zelo učinkovitih ukrepov za izboljšanje učinkovitosti pomoči, pri čemer je izpostavila tri prednostne naloge: delitev dela, uporabo državnih sistemov in okrepljeno tehnično sodelovanje.

Glede kakovosti upravljanja pomoči je Komisija tudi bistveno povečala število potekajočih in zaključenih projektov, ki so jih spremljali leta 2010. Svetu Evropske unije in Evropskemu parlamentu je tako predložila več predlogov za poenostavitev postopkov javnih razpisov in pridobivanja subvencij za dodeljevanje ter izvajanje projektov. Okrepljeno je bilo tudi usposabljanje osebja.

Poleg tega je Komisija predlagala tudi krepitev usposobljenosti Evropske investicijske banke pri podpiranju razvojnih ciljev EU.

Tesnejše sodelovanje z mednarodnimi donatorji

Med letom je EU okrepila sodelovanje s tradicionalnimi donatorji in novimi partnerji. Na novembrskem vrhu sta se EU in ZDA dogovorili, da bosta oblikovali skupni delovni načrt o delitvi dela, preglednosti in odgovornosti znotraj države ter ga leta 2011 začeli izvajati v izbranih partnerskih državah. Aprila je tako potekal prvi letni dialog o politiki razvoja z Japonsko. Pri prvi pobudi te vrste so se države v gospodarskem vzponu in razvite države na novembrskem vrhu G20 v Seulu strinjale o večletnem načrtu delovanja za odstranitev glavnih ovir za rast, zlasti v državah z nizkimi dohodki. Donatorski skupnosti so se pridružile nove države, Kitajska, Brazilija in nekatere arabske države, in prispevale tako dodatna sredstva kot tudi nove pristope.

Komisija je ohranila stike ter nadaljevala sodelovanje in dialog z ZN in Svetovno banko. Komisija in ZN zdaj sodelujeta pri projektih v več kot sto državah, in sicer od odstranjevanja min do zagotavljanja ustreznih sanitarnih pogojev. EU je leta 2010 597 milijonov EUR prispevala ZN in njihovim agencijam ter 192 milijonov EUR Svetovni banki. Sodelovanje z ZN in Svetovno banko omogoča izvajanje več in večjih projektov, ki pozitivno vplivajo na države prejemnice ter zagotavljajo učinkovito in uspešno izvajanje pomoči. Strokovno znanje Svetovne banke je bilo zelo koristno pri zagotavljanju proračunske podpore, vodenju javnih financ, zmanjševanju dolga in razvoju zasebnega sektorja.

Finančni predpisi EU dovoljujejo, da mednarodne organizacije upravljajo sredstva EU v skladu s svojimi postopki, če izpolnjujejo merila EU za izvajanje in nadzor ter če lahko EU po potrebi izvaja preglede na kraju samem.

EU sodeluje tudi s Svetom Evrope, Organizacijo za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE) in Mednarodno organizacijo za migracije (MOM).

Skupna odgovornost s partnerji

Učinkovitost pomoči in razvojni cilji tisočletja so se leta 2010 kazali v sodelovanju EU s partnerji po vsem svetu. Vrsta regionalnih in dvostranskih srečanj je dosegla vrhunec na novembrskem vrhu EU in Afrike v Tripolisu. Na vrhu so sprejeli drugi delovni načrt (2011–2013) skupne strategije Afrika-EU za hitro zagotavljanje konkretnih rezultatov na različnih področjih, vključno z doseganjem razvojnih ciljev tisočletja, trgovino, energetiko, mirom in varnostjo, upravljanjem in človekovimi pravicami, regionalnim povezovanjem in migracijami. Vzporedno so se začeli izvajati tudi drugi konkretni projekti ali se je nadaljevalo njihovo izvajanje. Seznam projektov vključuje ukrepe v zvezi z orožjem malega kalibra in lahkim orožjem, nadzorovanje AKP migracij, program Nyerere, električni povezovalni daljnovod Caprivi, vzhodnoafriški podmorski kabelski sistem, razširjanje znanosti in tehnologije, potujoče razstave afriške umetnosti in spodbujanje sodelovanja javnosti.

Za vodenje EU pri razvojnem sodelovanju – njeno partnerstvo z 79 državami v Afriki, na območju Karibov in Pacifika – se je novembra z začetkom izvajanja spremenjenega sporazuma iz Cotonouja začelo novo obdobje. Spremembe partnerstvo prilagajajo novim svetovnim spremembam in vedno večjemu pomenu regionalnega povezovanja, soodvisnosti med varnostjo in razvojem ter nenehnim izzivom zaradi HIV/AIDS in glede varne preskrbe s hrano. Plačila iz Evropskega razvojnega sklada (ERS), ki so glavni vir financiranja pomoči AKP, so leta 2010 dosegla rekordnih 3,32 milijarde EUR v primerjavi s 3,13 milijarde EUR leta 2009. Tako je 10. ERS, ki se je začel leta 2008, na dobri poti, da do konca leta 2013 zagotovi vsa načrtovana sredstva.

Komisija je leta 2010 začela izvajati programe proračunske podpore za Afriko (495 milijonov EUR) za zmanjševanje revščine z nadaljnjim močnim poudarkom na doseganju razvojnih ciljev tisočletja. Nadaljevala je tudi svoja prizadevanja v boju proti kratkoročnim fiskalnim učinkom gospodarske krize v najbolj ranljivih državah z instrumentom FLEX za ranljivost, ki omogoča izvajanje programov za revščino tudi v pogojih večjih fiskalnih omejitev. EU je bila dejavna v boju proti lakoti v Afriki v okviru instrumenta za hrano in posameznih projektov za varnost preskrbe s hrano. Več projektov EU je bilo neposredno usmerjenih na razvojne cilje tisočletja na področju zdravja. EU je še naprej delovala v nestabilnih državah in ima vodilno vlogo na področjih, kot so demokratično upravljanje, pravosodje, reformiranje varnostnega sektorja, infrastruktura, upravljanje javnih financ in razvoj podeželja.

Odnosi EU s sosednjimi državami Vzhodne Evrope in južnega Sredozemlja so se leta 2010 na gospodarskem področju sicer izboljšali, medtem ko pri demokratičnih reformah in človekovih pravicah napredek ni bil zadosten. Tako je Komisija ocenila izvajanje evropske sosedske politike in četrti sklop poročil o evropski sosedski politiki, ki je bil sprejet maja⁵. V njih so jasno razvidne koristi partnerskih držav, ki izhajajo iz odnosov z EU. Pomemben napredek je bil dosežen pri prometu, energetiki, podnebnih spremembah, raziskavah in razvoju ter zdravju in izobraževanju. V vzhodni partnerski regiji so se nadaljevala pogajanja o okrepljenem pridružitvenem in prostotrgovinskem sporazumu z Ukrajino, medtem ko so se pogajanja o

⁵ COM(2010) 207 z dne 12. maja 2010.

pridružitvenih sporazumih z Moldavijo, Armenijo, Azerbajdžanom in Gruzijo šele začela. Decembra se je končal sedmi krog postopnih pogajanj o novem sporazumu z Rusijo, ki ne spada v okvir evropske sosedске politike. Marca je potekal vrh z Marokom kot južno sosedo, na katerem je Maroko pridobil „napredni status“ kot partner EU. Dva poskusa za izvedbo vrha Unije za Sredozemlje, prvi junija in drugi novembra, sta bila neuspešna.

Pomoč EU v okviru evropske sosedске pomoči daje poseben poudarek ustvarjanju novih delovnih mest, izboljšanju naložbenega ozračja, dobremu upravljanju, razvijanju družbene infrastrukture ter podpori administrativnim, gospodarskim in socialnim reformam. Najtežje socialno stanje ostaja na okupiranih palestinskih ozemljih, na katerih se navkljub humanitarni pomoči socialno-ekonomski kazalniki leta 2010 niso izboljšali, zaradi česar še vedno več kot 30 % palestinskega prebivalstva še vedno živi v revščini.

V obdobju 2008–2010 je Sklad za spodbujanje naložb v sosedstvo podprl 35 projektov na področju prometa, okolja in energetike ter za podporo socialnemu in zasebnemu sektorju s skupaj 260 milijoni EUR subvencij. To je omogočilo uporabo 9,4 milijarde EUR naložb mednarodnih finančnih institucij.

Odnosi EU z Azijo so vedno bolj zapleteni. Gospodarske in politične vstaje v azijskih državah so povzročile velike spremembe, ki vplivajo na ravnovesje v svetovnih odnosih. Oktobra je EU imela srečanje na vrhu s Kitajsko, decembra pa z Indijo. Več srečanj je potekalo na regionalni ravni, na primer z ASEAN (Združenje držav jugovzhodne Azije), in dvostransko. Med najpomembnejšimi temami so bila okoljska vprašanja in podnebne spremembe. Z Indijo, Indonezijo, Mongolijo, Filipini in Vietnamom so bili podpisani ali so v postopku pogajanj sporazumi o partnerstvu ali prosti trgovini.

Azijska gospodarska vitalnost in hitra industrializacija, kar velja zlasti za Kitajsko in Indijo, sta izjemni. Čeprav se pozitivni učinki in koristi kažejo pri rastočem srednjem razredu, je Azija še vedno dom dvema tretjinama ljudi na svetu, ki živijo v revščini. Razvojna pomoč je zato še vedno visoko na seznamu nalog EU v Aziji, namenjena predvsem zmanjševanju revščine, zdravju in izobraževanju.

Srednjeazijske države v tranziciji so v preteklem desetletju dosegale visoke stopnje rasti, vendar jih je zadnja kriza kljub temu močno prizadela. Pomoč EU je bila namenjena predvsem izboljševanju življenjskega standarda, razvijanju socialnega sektorja in zagotavljanju mreže socialne varnosti. Prav tako si je prizadevala za večje spoštovanje načel pravne države in javnega upravljanja. Sklad za spodbujanje naložb v Srednjo Azijo je bil oblikovan z namenom združevanja subvencij in posojil na področju energetike, okolja, malih in srednje velikih podjetij ter družbene infrastrukture.

Maja je v Madridu potekal letni vrh EU z Latinsko Ameriko in karibskimi državami. Po šestih letih pat stanja so se ponovno začela pogajanja o pridružitvenem sporazumu med EU in državami članicami skupnega južnoameriškega trga (Mercosur) z več krogi pogajanj in časovnim načrtom za leto 2011. Na vrhu je začel delovati Sklad za naložbe v Latinsko Ameriko, potrdili so tudi zaključek pogajanj o pridružitvenem sporazumu s Srednjo Ameriko ter trgovinskim sporazumu med EU in Kolumbijo ter Perujem. Na srečanju EU s partnerji iz Latinske Amerike so razpravljali tudi o boju proti drogam, zlasti stroških delovanja proti drogam in ukrepov za obvladovanje tranzita drog iz Latinske Amerike čez zahodno Afriko v Evropo. Evropska komisija je maja sprejela svoj prvi načrt državne strategije za Kubo, ki naj bi predstavljal osnovo za prihodnje dvostransko sodelovanje.

Okoli 40 % prebivalcev Latinske Amerike še vedno živi v revščini. Komisija je leta 2010 sprejela 24 ukrepov za Latinsko Ameriko v skupni vrednosti 356 milijonov EUR. Najpomembnejša področja delovanja so bila boj proti revščini, socialna kohezija, medsebojno poznavanje in razumevanje, trajnostni razvoj, boj proti drogam, trgovina in zasebni sektor.

Povezovanje presečnih področij

EU je vse leto skupaj s partnerji za razvoj delovala na različnih presečnih področjih, ki vplivajo na vse ravni razvojne politike EU. EU si želi, da bi ta presečna vprašanja postala sestavni del vseh razvojnih ukrepov. O dveh takih vprašanjih so razpravljali na konferencah v Nagoyi in Cancunu, in sicer o novih režimih za biološko raznovrstnost in podnebnih spremembah. Pogajanja v Nagoyi so se končala s protokolom o dostopu do genetskih virov in s strateškim načrtom za obdobje 2011–2020. Na konferenci v Cancunu je bil sprejet paket odločitev za ponovno vzpostavitev pogajanj o novi mednarodni pokjotski ureditvi za podnebne spremembe, potem ko srečanje v Københavnu leta 2009 ni prineslo dokončnega dogovora.

Demokratično upravljanje je prav tako presečno področje, na katerem je EU zagotovila podporo za določene sektorje ter sprejela ukrepe za obveščanje in dviganje ozaveščenosti. Upravljanje je ponavljajoče se vprašanje, ki se pojavlja v političnih dialogih s partnerskimi državami. Je namreč zelo pomembno za ustvarjanje ugodnega naložbenega ozračja, dobrega upravljanja javnih financ, zmanjševanje korupcije in krepitev institucij.

Enakost spolov je eno od petih načel, ki so podlaga za razvojno politiko EU. Junija je EU sprejela delovni načrt za enakost spolov in krepitev vloge žensk pri razvoju. Cilj je krepitev prizadevanj EU za napredek pri doseganju enakosti spolov v državah v razvoju in uresničevanje razvojnih ciljev tisočletja. Delovni načrt za obdobje 2010–2015 bo zagotovil, da bodo vprašanja glede enakosti spolov del letnega in večletnega načrtovanja razvojnih programov in projektov EU.

Evropski instrument za demokracijo in človekove pravice financira projekte in pobude na področju človekovih pravic po vsem svetu v okviru zadevnih politik EU. Ta instrument je konkretni izraz namena EU, da vključi podporo demokraciji in človekovim pravicam v vse svoje zunanje politike. Evropski instrument za demokracijo in človekove pravice del proračunskih sredstev namenja majhnim projektom v posameznih državah. Med prednostnimi področji so pravice žensk in otrok ter zaščita manjšin. Evropski instrument za demokracijo in človekove pravice organizira tudi opazovalne misije na volitvah in projekte za pomoč pri izvedbi volitev. Leta 2010 so te dejavnosti potekale v skoraj 20 državah, večinoma v Afriki, pri čemer je bilo zanje namenjenih skupno 100 milijonov EUR.

Zanesljiva preskrba s hrano

EU je maja sprejela nov okvir politik za zanesljivo preskrbo s hrano⁶. Zasnovan je na pomoči lokalnim kmetom in manjšim lastnikom v pomoči potrebnih državah po svetu, za pomoč ranljivim skupinam prebivalstva ter oblikovanje regionalnega kmetijstva in politik za zanesljivo preskrbo s hrano. Nov okvir politik nadaljuje delovanje sklada EU za hitro odzivanje na preskrbo s hrano, ki je v obdobju 2009–2011 zagotovil eno milijardo EUR

⁶ COM(2010) 126 konč. z dne 31. marca 2010 in COM(2010) 127 konč. z dne 31. marca 2010.

sredstev 50 ciljnim državam. Skupen znesek je bil zagotovljen do konca leta 2010, pri čemer je bilo 80 % sredstev že izplačanih.

Leta 2010 je EU zagotovila tudi pomoč v hrani in drugo nujno pomoč več kot 150 milijonom ljudi, ki so jih prizadele naravne ali druge nesreče, v 80 državah po svetu. Skupni proračun je bil večji od ene milijarde EUR.

Pot naprej

Počasno izhajanje iz svetovne krize, višje cene hrane in energije ter pritisk ljudstev za demokratične spremembe, zlasti v nekaterih sredozemskih/bližnjevzhodnih državah, so ustvarili nov okvir oblikovanja razvojne politike EU leta 2011 in naprej. Odziv na te izzive bo pri izvajanju prednostnih nalog pomoči leta 2011 glavna naloga.

Med prednostnimi nalogami je tudi nadaljnje sprejemanje ukrepov po vrhu za pregled uresničevanja razvojnih ciljev tisočletja, zato da se zagotovi čim večji mogoč učinek razvojne politike EU in njenih držav članic pri doseganju teh ciljev. EU je zavezana pospeševanju teh postopkov, s čimer želi omogočiti uresničitev razvojnih ciljev tisočletja do leta 2015. Glede podnebnih sprememb bo EU spremljala izvajanje sporazuma iz Cancuna in še naprej sodelovala s partnerji iz držav v razvoju pri pripravi za naslednja pokjotska pogajanja v Durbanu decembra 2011. EU sredstva iz financiranja s hitrim začetkom namenja za blaženje učinkov podnebnih sprememb in podporo prilagoditvenim prizadevanjem najmanj razvitih držav in majhnih otočnih držav v razvoju. Konferenca o trajnostnem razvoju ZN junija 2012 bo EU ponudila priložnost za promocijo njenih ciljev pri spodbujanju tranzicije k bolj zelenemu gospodarstvu v državah v razvoju.

EU bo pripravila tudi svoja stališča za novembrsko srečanje o učinkovitosti pomoči na visoki ravni v Busanu in četrto konferenco ZN o najmanj razvitih državah, ki bo potekala maja v Istanbulu.

Poleg krepitve sodelovanja glede pomoči z ZDA, Japonsko in mednarodnimi finančnimi institucijami bo EU močno podprla države v gospodarskem vzponu kot razvojne partnerje. Njihova vloga vključuje programe in projekte jug-jug ter tristransko sodelovanje s tradicionalnimi donatorji. Evropska komisija bo s svojo delovno skupino za razvoj sodelovala pri nadaljnjih dejavnostih po vrhu G20, ki je potekal novembra v Seulu. Spodbujala bo tudi nadaljnje sodelovanje pri razvoju s Kitajsko in Afriko.

Pri notranjih zadevah je Evropska komisija z vrsto političnih pobud pripravila ambiciozni program reform za leto 2011, vključno z nadaljnjimi posvetovanji o prihodnosti razvojne politike EU. Njen cilj je, da to postane spodbujevalec za oblikovanje notranjih zmogljivosti držav v razvoju, za ustvarjanje vključujoče in trajnostne rasti ter mobilizacijo lastnih gospodarskih, naravnih in človeških virov za te namene. V nadaljevanju leta 2011 bo oblikovano sporočilo, ki bo določilo okvir za razvojno pomoč EU do leta 2020.

Komisija bo tudi izdala sporočila o proračunski podpori, naložbah in rasti v državah v razvoju. Objavila bo poročila o uradni razvojni pomoči EU in držav članic ter o usklajenosti razvojne politike z drugimi politikami EU ter tako ocenila delovanje EU na petih glavnih področjih: vključevanje držav v razvoju v svetovno gospodarstvo, zanesljivost preskrbe s hrano, podnebne spremembe, migracije in varnost. Leta 2011 bo Komisija pripravila tudi predloge za strukturo odhodkov proračuna EU, vključno z dodeljevanjem sredstev za razvojno pomoč za finančno obdobje 2014–2020.

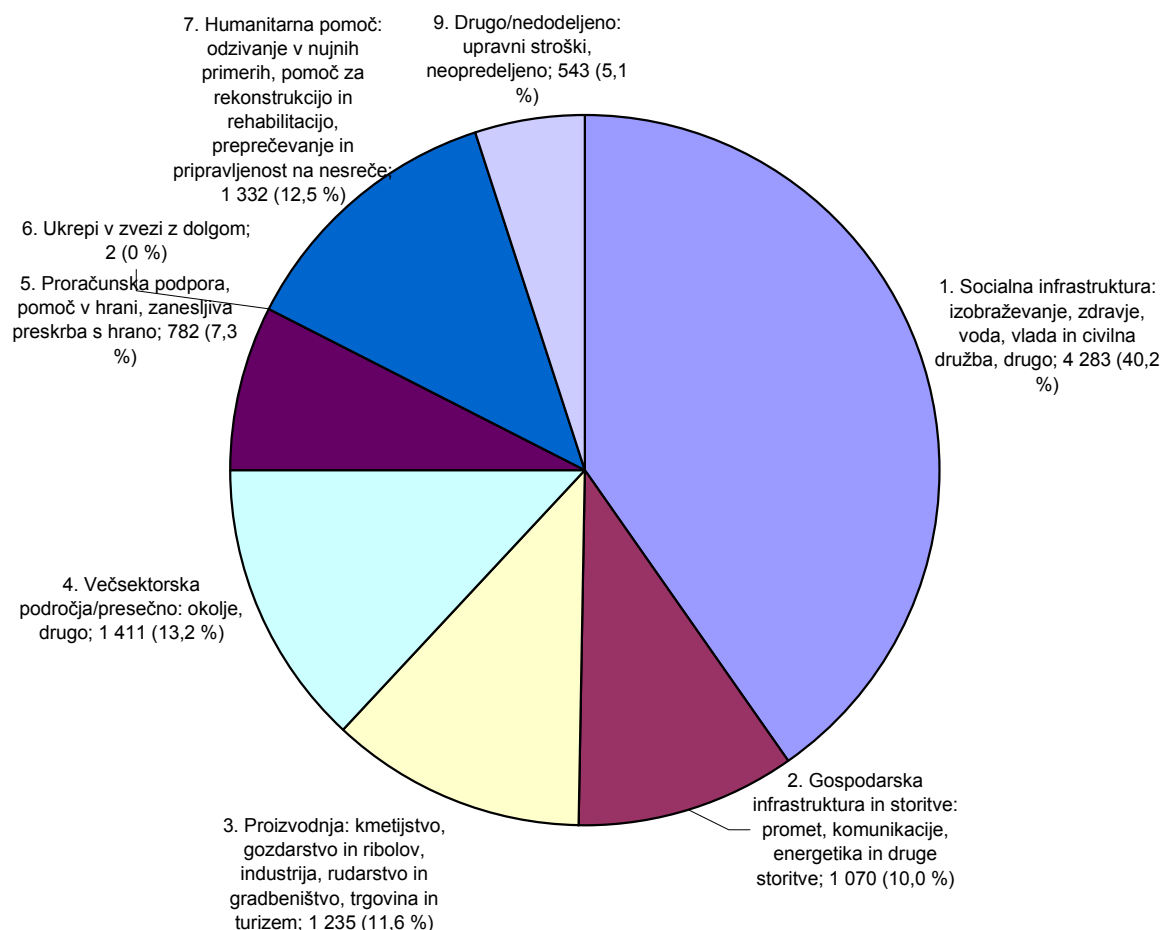
Na institucionalnem področju naj bi spremembe, uvedene z Lizbonsko pogodbo, prispevale k boljšemu načrtovanju programov in upravljanju pomoči EU. Najpomembnejše so:

- imenovanje visoke predstavnice za zunanje zadeve in varnostno politiko, ki je kot podpredsednica Komisije odgovorna za zagotavljanje usklajenosti zunanjih ukrepov Unije in ki predseduje Svetu za zunanje zadeve;
- oblikovanje Evropske službe za zunanje delovanje, ki služi visoki predstavnici/podpredsednici, predsedniku Evropskega sveta in Komisiji;
- nove možnosti za okrepljeno sodelovanje med državami članicami in skupno načrtovanje programov.

Nova struktura bo skupaj z ustreznimi finančnimi viri v obdobju 2014–2020 okrepila položaj EU kot glavnega mednarodnega akterja in podpornika svetovnega razvoja.

Slika 1: Razčlenitev po sektorjih

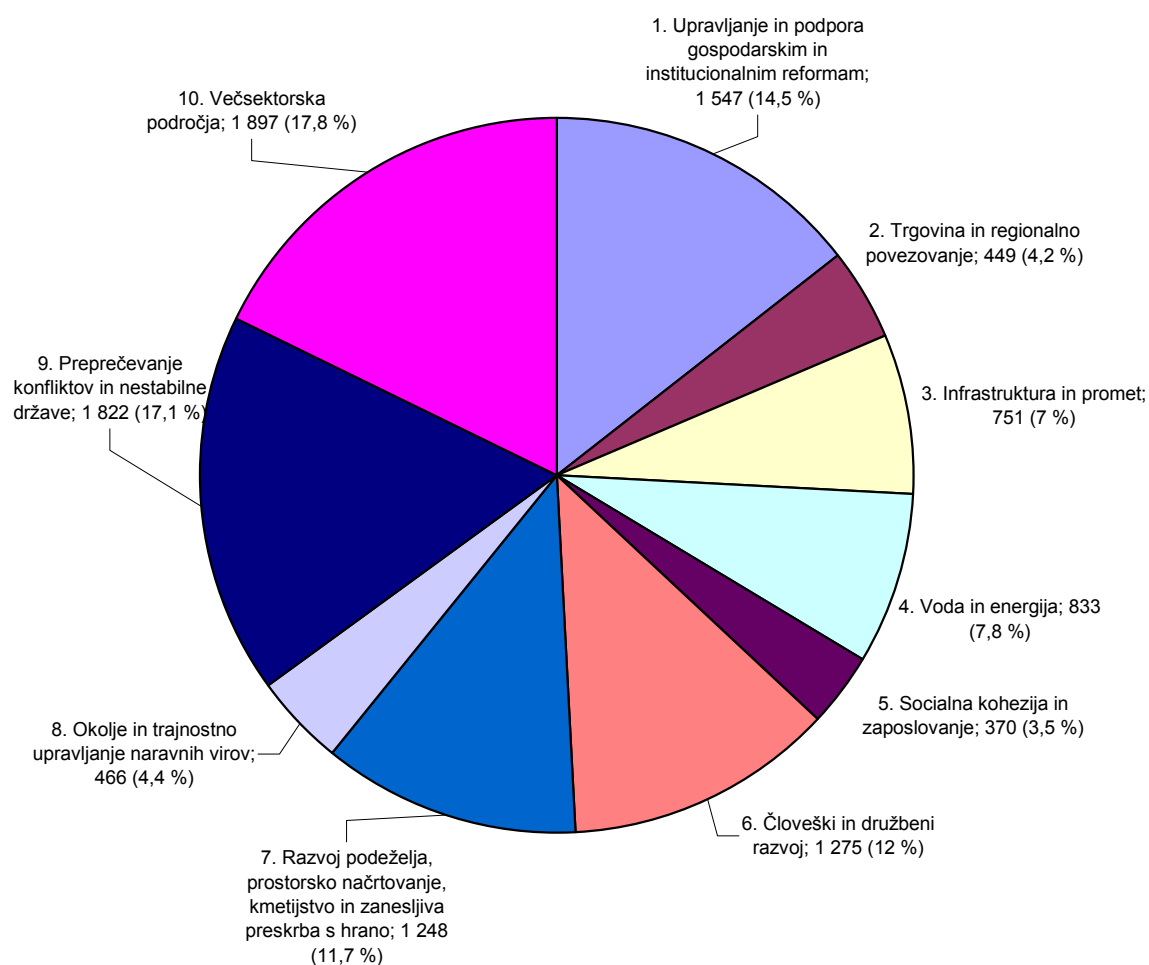
Odobritve za leto 2010 v milijonih EUR

Viri uradne razvojne pomoči, ki jih upravlja Evropska komisija

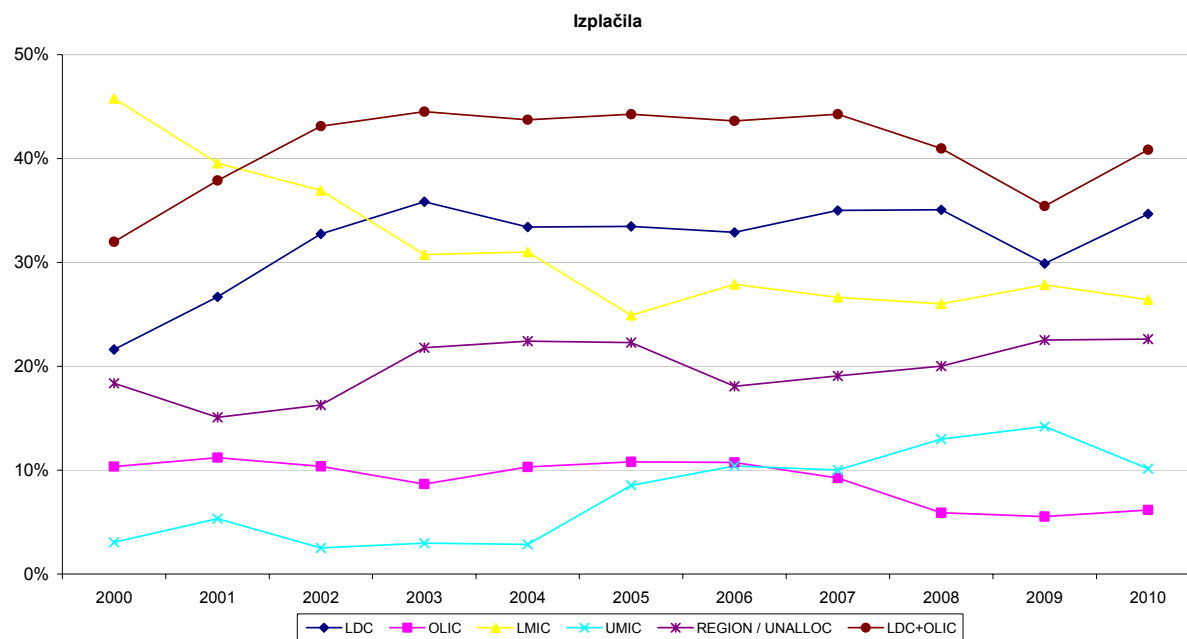
Slika 2: Evropsko soglasje: področja v zvezi z razvojnim sodelovanjem EU

Odobritve za leto 2010 v milijonih EUR

Viri uradne razvojne pomoči, ki jih upravlja Evropska komisija

Slika 3: Glavna območja revščine 2000–2010

LDC: najmanj razvite države

OLIC: druge države z nizkim dohodkom

LMIC: države z nižjim srednjim dohodkom

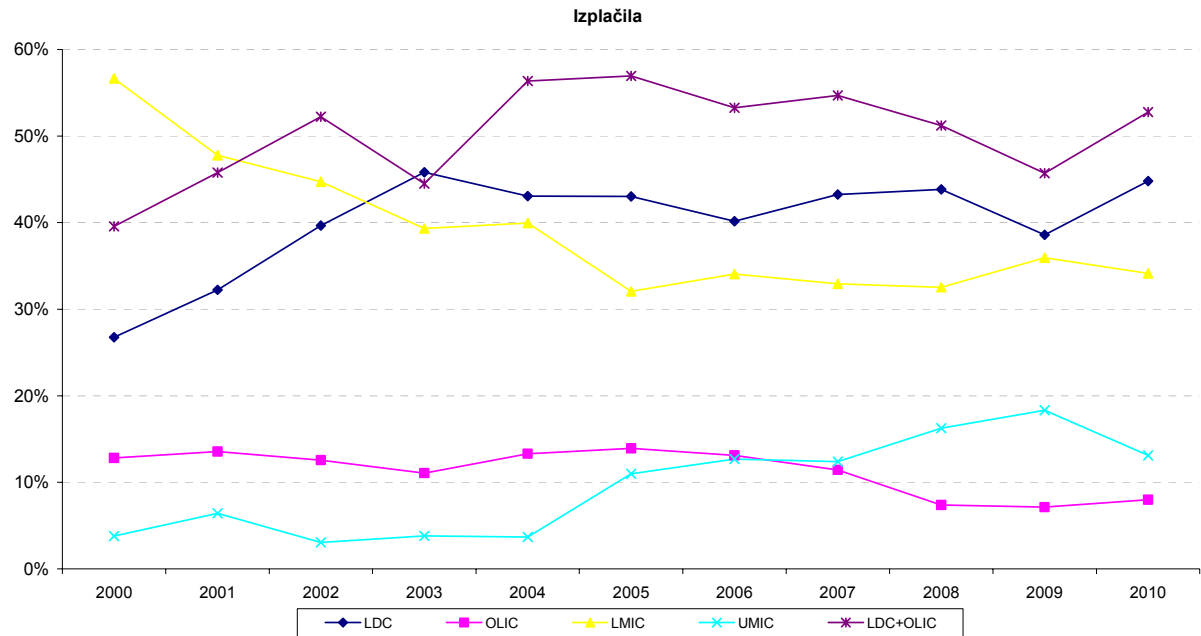
UMIC: države z višjim srednjim dohodkom

REGION / UNALLOC: regionalni programi in nedodeljeno

Sredstva za regionalne programe in nedodeljena sredstva lahko koristijo tudi najrevnejše najmanj razvite države in druge države z nizkim dohodkom.

Na novem seznamu odbora za razvojno pomoč, ki je začel veljati leta 2008, je bilo več drugih držav z nizkim dohodkom prerazvrščenih med države z nižjim srednjim dohodkom: Kamerun, Zelenortske otoki, Indija, Moldavija, Mongolija, Nikaragva in Kongo.

Slika 3a: Glavna območja revščine 2000–2010

LDC: najmanj razvite države

OLIC: druge države z nizkim dohodkom

LMIC: države z nižjim srednjim dohodkom

UMIC: države z višjim srednjim dohodkom

Da je predstavitev tega kazalca usklajena z drugimi donatorji, se pri izračunu kazalca niso upoštevali regionalni in nedodeljeni projekti.

Na novem seznamu odbora za razvojno pomoč, ki je začel veljati leta 2008, je bilo več drugih držav z nizkim dohodkom prerazvrščenih med države z nižjim srednjim dohodkom: Kamerun, Zelenortske otoki, Indija, Moldavija, Mongolija, Nikaragva in Kongo.